

Akademie věd České republiky

LXIII. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky

Praha 16. dubna 2024

Bod programu: 3b

**ZPRÁVA O ČINNOSTI AKADEMICKÉ RADY AV ČR ZA OBDOBÍ OD
LXII. ZASEDÁNÍ
AKADEMICKÉHO SNĚMU AV ČR**

I. PLNĚNÍ USNESENÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU	1
II. KONCEPČNÍ A VĚDECKO-ORGANIZAČNÍ OTÁZKY	1
ZASTOUPENÍ AV ČR V ORGÁNECH VAVAI	3
SPOLUPRÁCE S EXTERNÍMI SUBJEKTY	4
VĚDECKÁ RADA AV ČR	5
HODNOCENÍ VÝZKUMNÉ ČINNOSTI PRACOVÍŠŤ AV ČR	5
OTEVŘENÁ VĚDA (OPEN SCIENCE)	5
STRATEGIE AV21	5
TRANSFER ZNALOSTÍ A TECHNOLOGIÍ (TZT)	6
INTERNÍ PŘEDPISY AKADEMICKÉ RADY	6
MEZIRESORTNÍ PŘIPOMÍNKOVÁ ŘÍZENÍ (MPŘ)	7
POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ DLE ZÁKONA 106/1999 SB.	9
III. OCEŇOVÁNÍ A PODPORA EXCELENCE	9
CENY A MEDAILE	9
PODPORA EXCELENCE	9
DALŠÍ OCENĚNÍ	10
IV. MEZINÁRODNÍ VĚDECKÁ SPOLUPRÁCE AV ČR A JEJÍ ZAPOJOVÁNÍ DO EVROPSKÉHO VÝZKUMNÉHO PROSTORU	11
BILATERÁLNÍ A MULTILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE	11
EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR	11
ČLENSTVÍ V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH	12
V. MEDIÁLNÍ, POPULARIZAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST	12
AKTIVITY AV ČR V MÉDIÍCH	13
MEDIÁLNÍ KOMUNIKACE VÝZKUMNÝCH TÉMAT JEDNOTLIVÝCH PRACOVÍŠŤ AV ČR	13
DALŠÍ MEDIÁLNÍ AKTIVITY: EXPERTNÍ STANOVISKA AVEX	14
KRÁTKÁ VIDEA PRO NOVINÁŘE I NA SÍTĚ AV ČR	14
DALŠÍ MEDIÁLNÍ AKTIVITY – PERIODIKA	15
POPULARIZACE VĚDY PROSTŘEDNICTVÍM STŘEDISKA SPOLEČNÝCH ČINNOSTÍ AV ČR	16
<i>Týden Akademie věd ČR</i>	16
<i>Týden mozku</i>	16
<i>Jedu vědu</i>	16
<i>Nezkreslená věda</i>	17
<i>Otevřená věda – Studentské vědecké stáže</i>	17
<i>Audiovizuální tvorba Akademie věd ČR</i>	17
<i>Výstavy v Galerii Věda a umění</i>	18
VI. FINANČNÍ, ORGANIZAČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOST V AV ČR	18
FINANČNÍ ZÁLEŽITOSTI	18
ORGANIZAČNÍ ZÁLEŽITOSTI	19
<i>Orgány pracovišť AV ČR</i>	19
<i>Pomocné orgány Akademické rady</i>	19
KONTROLNÍ ČINNOST	21
NÁVRH USNESENÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU	22
PŘÍLOHA 1	23
ČESTNÉ MEDAILE, PAMĚTNÍ MEDAILE AV ČR A ČESTNÉ OBOROVÉ MEDAILE	23

Přehled činnosti Akademické rady Akademie věd České republiky (dále jen Akademická rada) uvedený v této zprávě zahrnuje aktivity a materiály projednávané na zasedáních Akademické rady a jejího předsednictva v období **od listopadu 2023 do poloviny března 2023**. Akademická rada se v uvedeném období a složení sešla čtyřikrát, stejně jako její předsednictvo.

Pracoviště Akademie věd České republiky (dále jen AV ČR) byla o jednáních a usneseních Akademické rady v souladu s čl. 5 odst. 3 a) Stanov AV ČR informována prostřednictvím usnesení zveřejňovaných [na webu AV ČR](#).

I. Plnění usnesení Akademického sněmu

K plnění usnesení LXII. zasedání Akademického sněmu byla učiněna následující opatření:

Bod II. usnesení

Předsedkyně AV ČR zaslala v bezprostřední návaznosti na LXII. zasedání Akademického sněmu předsedovi vlády ČR Petru Fialovi a ministryni pro vědu, výzkum a inovace Heleně Langšádlové dopis, v němž je seznámila s usnesením Akademického sněmu z 12. prosince 2023. Současně požádala v souladu s Programovým prohlášením vlády ČR o navýšení institucionálních prostředků v kapitole 361 – AV ČR v letech 2025–2027.

Dne 5. února 2024 se uskutečnilo jednání vedení AV ČR se zástupci Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) nad výchozím návrhem výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2025 a se střednědobým výhledem. Zástupci AV ČR zdůraznili, že výchozí návrh rozpočtu na léta 2025–2027 pro rozpočtovou kapitolu 361 – AV ČR nepostačuje ani na pokrytí inflace, připomněli výrazné dopady energetické krize na pracoviště AV ČR a skutečnost, že v roce 2023 došlo k dodatečnému snížení rozpočtu AV ČR o 100 mil. Kč ve prospěch Ministerstva práce a sociálních věcí na posílení dávek důchodového pojištění, a to z dotace, kterou AV ČR obdržela právě na částečnou kompenzaci cen energií ve výši 200 mil. Kč. Dále uvedli, že AV ČR v příštích letech čekají vysoké mandatorní výdaje v souvislosti se zajištěním kybernetické bezpečnosti, správou dat, open science aj. Ve výsledku to znamená velmi citelný pokles financování AV ČR v dalších letech se všemi z toho plynoucími nežádoucími dopady, které by pracoviště AV ČR nebyla schopna zvládnout bez vnější pomoci, aniž by omezila své výzkumné aktivity. Při příštích rozpočtových jednáních bude proto vedení AV ČR usilovat o zajištění rozpočtových prostředků v takové výši, aby konečná podoba rozpočtu stimulovala další rozvoj vědy a výzkumu na pracovištích AV ČR.

AV ČR se také připojila k iniciativě Asociace výzkumných organizací a České konference rektorů a společně oslovily premiéra Petra Fialu ohledně nevyhovující situace ve financování VaVal v ČR.

II. Koncepční a vědecko-organizační otázky

Mimořádnou celospolečenskou událostí, která zasáhla nepřímo i prostředí AV ČR, se stala tragická střelba na **Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (FF UK)** v Praze dne 21. prosince 2023. AV ČR vyjádřila FF UK bezprostředně projevy sounáležitosti a pracoviště AV ČR nabídla v souvislosti s omezením výuky v budově FF UK k využití své prostory včetně zpřístupnění oborových knihoven; nabídka byla všele přijata. V návaznosti na tyto události se začala diskutovat bezpečnostní situace v budovách

AV ČR – vedení AV ČR připravuje obecná doporučení i konkrétní opatření pro jejich zabezpečení – jde o nová technická zařízení, modernizaci informování v krizových situacích, proškolení zaměstnanců, informační semináře aj. Příslušně budou upraveny i vnitřní předpisy.

V dozvucích pandemie covidu-19 se Akademická rada opět věnovala záměru zřídit národní virologické centrum. Po neúspěšných jednáních s vládou ohledně možného financování vzniku tohoto centra státem bylo s Ústavem organické chemie a biochemie AV ČR (ÚOCHB) dohodnuto, že zřídí virologické centrum s využitím vlastních prostředků na pozemcích, které zakoupil od Střediska společných činností AV ČR v areálu Krč. Ředitel ÚOCHB prof. RNDr. Jan Konvalinka, CSc., Akademickou radu informoval, že plánované „**Virologické centrum Antonína Holého a Centra translačního výzkumu**“ by mělo odborně navazovat na virtuální ústav Národního institutu virologie a bakteriologie (NIVB), který je financován z Národního programu obnovy (NPO), a mělo by poskytnout jak ÚOCHB, tak i jiným ústavům příslušný laboratorní prostor či prostor pro další rozvoj. Aktuálně se vyřizuje potřebná administrativa spojená se změnou územního plánu, zahájení stavby se předpokládá v roce 2028 a zahájení činnosti v roce 2031. V centru by mělo pracovat až 200 pracovníků, z toho asi třetina studentů. Pro financování nákladů odhadovaných na cca 6 mld. Kč bude využito kromě prostředků ÚOCHB i veškeré možné další financování ze strany státu či různých institucí, a to i zahraničních.

Velká pozornost byla věnována **aktualizaci etických norem v AV ČR**. Pracovní skupina Komise pro etiku vědecké práce AV ČR (Etická komise) se od konce roku 2022 zabývala úpravami Etického kodexu výzkumných pracovníků AV ČR. Nově došlo ke zpřesnění některých ustanovení, byla doplněna problematika duševního vlastnictví, pravidla zveřejňování afiliací a částečně i problematika genderově podmíněného násilí v akademické sféře. Materiál se po projednání ve všech příslušných orgánech (Vědecké a Akademické radě) předkládá Akademickému sněmu ke schválení jako samostatný materiál „Etický kodex vědecko-výzkumné činnosti v Akademii věd ČR“. V návaznosti na události minulých let týkajících se genderově podmíněného násilí se začal současně připravovat kodex chování v AV ČR, který by měl definovat žádoucí chování a stanovit podmínky spolupráce na pracovištích AV ČR. Cílem je zabránit vzniku nežádoucího chování, které by mohlo poškodit důvěryhodnost AV ČR v očích veřejnosti nebo ohrozit spokojenost, bezpečnost a motivaci v AV ČR u všech osob bez ohledu na druh pracovněprávního vztahu, pracovního zařazení, zásluh, zkušeností nebo akademických hodností, včetně studujících a externích spolupracujících osob. Výhledově by tento kodex měl pomoci v situacích, kdy by došlo k jeho porušení a bylo by například možné se s žádostí o pomoc obrátit k případně nově ustavenému ombudsmanovi. Vzájemný vztah obou kodexů bude dále diskutován.

V souvislosti s **přípravou voleb do orgánů AV ČR** (předseda, členové Akademické a Vědecké rady) na funkční období 2025–2029 se pracovní skupina sestavená z členů Akademické rady zabývala požadavkem z pracovišť AV ČR, aby byly volby zjednodušeny a zpřehledněny – pro následující volby budou návrhy zasílány datovou schránkou a následně vytvořeny videomedailonky, které budou členům Sněmu k dispozici. Podklady budou k dispozici ve stanoveném formátu v češtině, dle volby kandidátů i v angličtině.

Zastoupení AV ČR v orgánech VaVal

Akademická rada úspěšně **nominovala své zástupce** či podpořila nominace pracovišť AV ČR do různých orgánů VaVal. AV ČR tak nově získala své zástupce v Podvýboru pro zaměstnanost, vědu, výzkum a vzdělávání Národního plánu obnovy – NPO (Tomáš Kostecký a Jan Řídký jako jeho zástupce), do pracovní platformy vzniklé v návaznosti na požadavky formulované v rámci NPO a určené pro tvorbu „Metodického pokynu pro harmonizaci metodického prostředí poskytování účelové podpory“ (Luboš Náhlík), do Komise pro hodnocení výzkumných organizací a ukončených programů – KHV (Komise z oblasti společenských věd – Iva Poláčková Šolcová; Komise z oblasti humanitních/uměleckých věd – Pavlína Cermanová) a deset kandidátů do jednotlivých odborných panelů pro přípravu nových Národních priorit orientovaného výzkumu (Energetická transformace a udržitelná budoucnost – Radomír Pánek; Adaptace na změnu klimatu – Petr Jehlička, Michal V. Marek, Jiří Janáč; Důvěra v demokracii, odolnost společnosti, bezpečnost a obrana – Michal Kopeček, Petra Guasti, Alice Koubová; Připravenost na demografické změny a stárnutí obyvatel – Kateřina Machovcová, Jiří Woitsch; Technická a digitální transformace společnosti – David Černý).

Evropské konsorcium EUROfusion, které má na starost vývoj zdroje energie na principu jaderné fúze a sdružuje téměř 5000 vědců ze 193 výzkumných institucí, univerzit a firem z celé Evropy, řídí od 1. ledna 2024 ředitel Ústavu fyziky plazmatu AV ČR Radomír Pánek.

J. Homola a I. Müllerová, členové **Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI)**, průběžně referovali o jednáních tohoto orgánu. Mezi pro AV ČR nejzásadnější témata náležely informace o návrhu výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2024 se střednědobým výhledem na léta 2025 a 2026 a dlouhodobým výhledem do roku 2030, o Koncepti institucionální podpory excelence na vybraných univerzitách a v AV ČR (program Akademie budoucnosti), o jednáních ve věci Metodiky 2017+, o návrhu „Programu na podporu aplikovaného výzkumu a inovací v obranném průmyslu (PRODEF)“.

Luboš Náhlík, člen Plánovací komise Operačního programu J. A. Komenský (**OP JAK**), informoval v souvislosti s vyhlašovanými výzvami o připravovaném informačním semináři pro pracoviště AV ČR o přípravě žádostí a zpráv v OP JAK, který se uskuteční na jaře 2024.

Členové Akademické rady se průběžně aktivně účastnili **akcí spojených s VaVal**, ze kterých je třeba jmenovat alespoň 13. ročník Dárcovského summitu v gesci spolku Fórum dárců, kulatý stůl k problematice systému účelové podpory vědy a výzkumu v ČR v gesci RVVI, konferenci Implementace Metodiky 2017+ v gesci RVVI a UK, konferenci České dny pro evropský výzkum (CZEDER) v gesci Technologického centra Praha, konferenci „20 let tvoříme Evropu: Dopady členství v EU na českou ekonomiku a společnost“ v gesci Úřadu vlády se Zastoupením Evropské komise v ČR či konferenci na téma Reforma transferu znalostí, na které ministryně pro vědu, výzkum a inovace představila nové pojetí transferu znalostí a technologií.

Ve spolupráci s europoslankyní Martinou Dlabajovou se AV ČR zapojila do projektu **PročByNe?**, jehož cílem je zprostředkovat studentům vhled do vědní politiky prostřednictvím tzv. stínování osob činných v této oblasti – v lednu 2024 tak Markéta Nečasová, studentka Masarykovy univerzity v Brně, absolvovala týdenní program předsedkyně AV ČR. Stáž byla oboustranně velice pozitivně hodnocena.

Spolupráce s externími subjekty

V souvislosti s přípravou projektu PRODEF byl navázán kontakt s **Armádou ČR** (AČR) – po strukturovaném dialogu AČR a zástupců akademické sféry byly definovány oblasti žádané spolupráce s tím, že AV ČR připravuje seminář o možnostech AV ČR, na jehož základě by se forma spolupráce mohla dále konkretizovat.

Ohledně **spolupráce s vysokými školami** a v návaznosti na reformu financování doktorského studia a její praktické dopady na pracoviště AV ČR, zejména v kontextu garance doktorského studijního příjmu i možné přípravy tzv. standardu školitele, AV ČR komunikuje s představiteli vysokých škol, na kterých je zapsán významný podíl doktorských studentů působících v AV ČR.

AV ČR již podruhé podpořila projekt SUSTAIN-LIFE: European University of Life Sciences for Sustainability České zemědělské univerzity (ČZU) v souvislosti s výzvou Erasmus+ European Universities 2024 (projekt nebyl napoprvé financován) – AV ČR se na něm bude podílet po odborné stránce. V rámci spolupráce s Univerzitou Karlovou vybrala a jmenovala nového ředitele společného pracoviště – Centra pro teoretická studia, a to doc. Cyrila Říhu, Ph.D. Spolu se zástupci Masarykovy univerzity v Brně jednájí zástupci AV ČR o obnovení Memoranda o spolupráci a Dohody o spolupráci při uskutečňování doktorských studijních programů.

Ve spolupráci se sdružením Czexpats in Science byl zprovozněn web, jehož prostřednictvím mohou pracoviště AV ČR nabídnout krátkodobé stáže (především v letních měsících) vysokoškolským studentům působícím v současné době na zahraničních univerzitách a podpořit tak rozvoj kontaktů mezi talentovanými studenty s velkým zájmem o vědeckou práci a pracovišti AV ČR. V současné chvíli jsou již první nabídky stáží dostupné na webových stránkách AV ČR ([Stáže pro studenty VŠ](#)), informace o možnostech studentských stáží poskytuje jak Akademie věd, tak Czexpats in Science.

V oblasti **regionální spolupráce** se podařilo uzavřít Memorandum o spolupráci mezi AV ČR, městem Turnovem a Libereckým krajem v souvislosti s výstavbou nové budovy Výzkumného centra speciální optiky a optoelektronických systémů TOPTeC Ústavu fyziky plazmatu AV ČR. Jedná se o prohloubení spolupráce i s Královéhradeckým krajem.

Co se týká podpory postdoktorandů v projektu Středočeský program mobility pro excelentní výzkum, vývoj a inovace a technologie (MERIT), uskutečnilo se výběrové řízení, ve kterém bylo v prvním kole vybráno 15 postdoktorandů, z nichž osm bude působit na pracovištích AV ČR a tři v ELI Beamlines. V souvislosti s tímto programem byla upravena směrnice o regionální spolupráci.

Pro rok 2024 bylo předloženo deset návrhů nových regionálních projektů a devět z nich bylo doporučeno k podpoře. Z probíhajících projektů bylo předloženo 29 zpráv o řešení, z toho 21 ročních a osm závěrečných – závěrečné zprávy byly ve třech případech hodnoceny stupněm splněno s vynikajícími výsledky a v pěti případech stupněm splněno. Na základě posouzení ročních zpráv bylo doporučeno, aby se v řešení všech 21 projektů pokračovalo.

Předsedkyně AV ČR ve sledovaném období udělila **devět záštít** akcím spojeným s vědou a výzkumem a uzavřela memorandum o poskytnutí dlouhodobé záštiti akci Sounds of Science, kterou organizuje velvyslanectví Francie s Francouzským

institutem. Přehled udělených záštít se průběžně aktualizuje na webu v části [Záštitu předsedkyně AV ČR](#).

Vědecká rada AV ČR

Vědecká rada se od posledního zasedání Akademického sněmu sešla 15. února 2024. Na svém zasedání mimo jiné projednala a schválila návrh úprav Etického kodexu výzkumných pracovníků v Akademii věd České republiky, projednala a doporučila udělení čestné medaile „De scientia et humanitate optime meritis“ třem význačným osobnostem a v rámci cyklu Aktuální vědecké téma vyslechla prezentaci doc. Ing. et Ing. Viléma Neděly, Ph.D., z Ústavu přístrojové techniky AV ČR na téma „Pokročilá environmentální elektronová mikroskopie za hranicemi komerčně dostupných možností“. Následně schválila udělení vědeckého titulu „doktor věd“ (DSc.) Vilému Nedělovi. Vědecká rada rovněž projednala přípravu Dne pro ERC (duben 2024) a konference Vědecká integrita a úloha vědy (září 2024).

Hodnocení výzkumné činnosti pracovišť AV ČR

Po ukončení hodnocení pracovišť AV ČR za roky 2015–2019 byly zahájeny přípravy jejich hodnocení za období 2020–2024. Akademické radě jsou průběžně předkládány podklady pro strategická rozhodnutí – průběžně již byla schválena doporučení pro kritéria I. fáze hodnocení a následnou zprávu, kritéria II. fáze hodnocení s vazbou na přihlášku do hodnocení a závěrečnou zprávu a také se řešila problematika střetu zájmů. V souvislosti s novým nastavením kritérií hodnocení byl vypracován materiál na téma, proč se při hodnocení výzkumných organizací vyhýbat používání srovnávacích žebříčků dle bibliometrických indikátorů s ilustrativními příklady z mezinárodního vědeckého prostředí.

Otevřená věda (Open Science)

Aktuálně se připravuje soubor doporučení AV ČR pro rozvoj oblasti open science na pracovištích formou zastřešujícího dokumentu, který by měl být pracovištěm AV ČR v této problematice nápomocný.

Ohledně otevřeného přístupu k dokumentům (Open Access) AV ČR aktivně spolupracuje s Národní technickou knihovnou (NTK), která je pověřena jednat jménem ČR a v rámci projektu NCIP VaVal vyjednávat tzv. transformační smlouvy s jednotlivými nakladatelstvími, vyjednávat vyšší publikačních poplatků a nepřímo tak ovlivňovat finanční zatížení spojené s publikováním vědeckých výsledků. AV ČR v této věci připravuje ve spolupráci s NTK informační seminář pro vedení pracovišť AV ČR.

Strategie AV21

Počet výzkumných programů Strategie AV21 se od roku 2021 ustálil na patnácti. Na konci roku 2023 byly dokončeny tři – Vesmír pro lidstvo, Světlo ve službách společnosti a Preklinické testování potenciálních léčiv. Namísto těchto programů pracoviště AV ČR předložila 13 návrhů výzkumných programů s termínem zahájení k 1. lednu 2024 – vybrán byl navazující výzkumný program Vesmír pro lidstvo (koordinátor Jiří Svoboda) a dva zcela nové výzkumné programy Identity ve světě válek a krizí (koordinátor Martin Klečáček) a Houby – nové hrozby i příležitosti (koordinátor Miroslav Kolařík). Přehled všech výzkumných programů je k dispozici na webových stránkách [Strategie AV21](#).

V listopadu 2023 se uskutečnila každoroční konference Strategie AV21 s podtitulem „Špičkový výzkum ve veřejném zájmu“, která seznámila odbornou veřejnost s nejzajímavějšími výsledky vybraných výzkumných programů. Každý rok se představuje vždy jeden výzkumný program z každé vědní oblasti, jehož výzkum již skončil či je těsně před dokončením. Tentokrát jimi byly programy: Světlo ve službách společnosti, Preklinické testování potenciálních léčiv a Město jako laboratoř změny; stavby, kulturní dědictví a prostředí pro bezpečný a hodnotný život. S jednotlivými přednáškami se prostřednictvím videozáznamu, který je zveřejňován na kanále AV ČR na YouTube, může seznámit i laická veřejnost.

Koordinátoři výzkumných programů odevzdali za rok 2023 tři závěrečné a 12 průběžných zpráv. Výsledky jejich hodnocení budou k dispozici v průběhu března po ukončení uzávěrky této zprávy.

Transfer znalostí a technologií (TZT)

Akademická rada ve spolupráci s Centrem transferu technologií AV ČR (CeTTAV) spravuje Program rozvoje aplikací a komercializace (PRAK) – pro rok 2024 bylo předloženo 22 přihlášek, doporučeno k podpoře bylo 11 projektů.

Akademická rada dále pečlivě sleduje informace o vyhlášení projektu PRODEF v rámci Technologické agentury ČR (TA ČR), který bude zaměřen na oblast obranného výzkumu a do něhož se budou moci zapojit i pracoviště AV ČR.

Společnost Thermo Fisher Scientific, největší světový dodavatel laboratorní techniky, ocenila Ilonu Müllerovou, členku Akademické rady zodpovědnou za TZT, čestným oceněním za dlouhodobou spolupráci ve vědě a výzkumu.

Podrobné informace o TZT jsou k dispozici na webu <https://techtransfer.cas.cz/>.

Interní předpisy Akademické rady

V uplynulém období byly nově schváleny, novelizovány a vydány tyto interní předpisy Akademické rady:

- Směrnice Akademické rady AV ČR č. 12/2023, **o podpoře regionální spolupráce** – změny se týkají dílčích úprav pravidel programu v souvislosti se spolufinancováním projektu MSCA Cofund „MERIT“;
- Směrnice Akademické rady Akademie věd ČR č. 13, **Vzorový spisový a skartační řád pracovišť AV ČR** – změny zohledňují požadavky na vyšší elektronizaci státní správy;
- Směrnice Akademické rady Akademie věd ČR č. 6, **o podpoře ekonomického informačního systému pro pracoviště AV ČR** – změny zohledňují ukončení výběrových řízení a implementace EIS na pracovištích AV ČR v roce 2023.

V návaznosti na novelizaci zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, se upravují následující interní předpisy:

- Směrnice Akademické rady Akademie věd ČR č. 1, **o ředitelích pracovišť Akademie věd České republiky** – směrnice ruší směrnici Akademické rady č. 10/2016, pravidla pro obsazování funkcí ředitelů pracovišť AV ČR, ve znění pozdějších změn, a směrnici Akademické rady č. 6/2007, pravidla pro odměňování ředitelů pracovišť AV ČR – veřejných výzkumných institucí. Směrnice zohledňuje nový postup jmenování ředitele pracoviště AV ČR daný

novelou zákona o v. v. i. a doporučuje předsedkyni aplikovat právo na odvolání ředitele z vlastního rozhodnutí po předchozím projednání v Akademické radě;

- Pokyn Akademické rady AV ČR č. 3, **Vzorový volební řád pro volby na pracovištích Akademie věd České republiky** – pokyn mj. upravuje způsob volby a odvolávání členů rady pracoviště;
- Pokyn Akademické rady Akademie věd ČR č. 4, **o dozorčích radách pracovišť Akademie věd České republiky** – pokyn mimo jiné nově rozšiřuje agendu projednávanou v dozorčích radách (DR) o záměry zřizovatele jmenovat a odvolávat ředitele pracoviště a o schvalování výročních zpráv pracoviště o činnosti a hospodaření včetně záležitostí s tím souvisejících; dále upravuje způsob hromadné obměny DR;
- Pokyn Akademické rady Akademie věd ČR č. 5, **o výroční zprávě o činnosti a hospodaření pracoviště AV ČR** – pokyn zavádí nový postup projednávání a schvalování výroční zprávy o činnosti a hospodaření pracovišť AV ČR (rada pracoviště zprávu projednává a dozorčí rada schvaluje);
- Směrnice Akademické rady Akademie věd ČR č. 2, kterou se **ruší Vzorový vnitřní mzdový předpis pro veřejné výzkumné instituce**;
- Směrnice Akademické rady Akademie věd ČR č. 7, kterou se **ruší vzorový předpis pracovišť AV ČR – Organizační řád, Vzorová pravidla pro hospodaření v. v. i. s fondy a Vzorový jednací řád rady pracoviště AV ČR**.

Meziresortní připomínková řízení (MPŘ)

V období listopadu 2023 do konce února 2024 bylo **v souvislosti s meziresortními připomínkovými řízeními prostřednictvím elektronické knihovny legislativního procesu eKLEP** předloženo k připomínkám AV ČR více než 30 vládních materiálů, z nichž je třeba jmenovat alespoň tyto:

- Návrh zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí a o změně některých souvisejících zákonů;
- Zpráva o činnosti vědecké rady Grantové agentury České republiky za rok 2023 a návrh na stanovení odměn za výkon veřejné funkce vědecké rady Grantové agentury České republiky za rok 2023;
- Aktualizovaný strategický rámec Česká republika 2030 s výhledem do roku 2050;
- 2. zpráva o kvalitě života a její udržitelnosti;
- Zpráva o rizicích a opatřeních implementace fondů EU k datu 30. září 2023;
- Zpráva o implementaci Modernizačního fondu v ČR a aktualizace Obecného programového dokumentu;
- Plán autonomní mobility do roku 2025 s výhledem do roku 2030;
- Návrh programu obranného aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací „Zdokonalení – podpora rozvoje oblastí posilujících Ozbrojené složky jako obranný pilíř NATO a EU“;
- Program na podporu aplikovaného výzkumu a inovací v obranném průmyslu PRODEF;

- Strategie řízeného přístupu k datům pro zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu veřejné správy České republiky;
- Rozvojový program státu pro realizaci záměru podpory bydlení;
- Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje proti korupci na roky 2023 a 2024;
- Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o vstupu a pobytu cizinců;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Přestože AV ČR nebyla určeným připomínkovým místem, v období od 1. listopadu 2023 do 29. února 2024 posoudila v rámci meziresortních připomínkových řízení prostřednictvím eKLEP více než 30 dalších důležitých materiálů, mj. tyto:

- Konsolidované znění aktualizace Národního plánu obnovy;
- Antibyrokratický balíček III;
- Zpráva o činnosti výzkumné rady Technologické agentury České republiky za rok 2023 a návrh na stanovení odměn za výkon veřejné funkce členů výzkumné rady Technologické agentury České republiky za rok 2023;
- Hodnocení výsledků programů výzkumu, vývoje a inovací ukončených v roce 2021;
- Návrh Plánu legislativních prací vlády na rok 2024;
- Návrh Státní energetické koncepce ČR;
- Strategie 2024+ pro koordinaci adaptace a integrace držitelů dočasné ochrany;
- Postup při realizaci aktualizované „Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ v roce 2024;
- Aktualizace Politiky ochrany klimatu v České republice;
- Návrh Národní strategie veřejného zadávání ČR pro období let 2024 až 2028;
- Zřízení Digitálního regulatorního pískoviště (sandboxu) za účelem podpory finančních inovací v rámci naplňování Národního plánu obnovy ČR;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 46/2000

Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), ve znění pozdějších předpisů;

- Návrh zákona o odolnosti subjektů kritické infrastruktury a o změně dalších zákonů (zákon o kritické infrastruktuře);
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, a další související zákony;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Poskytování informací dle zákona 106/1999 Sb.

V období od 1. listopadu 2023 do 29. února 2024 vyřídila AV ČR čtyři žádosti o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve třech případech požadovanou informaci žadateli poskytla, v jednom případě žádost ve smyslu ust. § 14 odst. 5 písm. c) zákona č. 106/1999 Sb. odložila, protože se nevztahovala k působnosti AV ČR.

III. Oceňování a podpora excelence

Ceny a medaile

V uplynulém období schválila Akademická rada udělení dvou čestných medailí a čtyř oborových medailí (viz příloha 1).

Podpora excelence

Akademická prémie – Praemium Academiae podporuje vynikající vědecké osobnosti, které jsou nositeli výzkumu na špičkové mezinárodní úrovni, aby jim vytvořila takové podmínky, v nichž by mohli lépe rozvinout svůj potenciál ve prospěch Akademie věd ČR a celé české vědy. Za rok 2023 předložili nositelé tři závěrečné zprávy, které byly vyhodnoceny jako splněné s vynikajícími výsledky. Na základě 16 průběžných zpráv, jež byly hodnoceny stupněm splněno, bylo doporučeno financování dotčených nositelů i v roce 2024.

Prémie Lumina quaeruntur (LQ) je určena k ocenění význačných perspektivních výzkumných pracovníků a k zakládání nových vědeckých týmů na pracovištích AV ČR, aby měli možnost rozvinout svůj vědecký program zaměřený na koncepčně nová témata, jež významně posouvají hranice poznání nebo směřují ke společensky důležitým praktickým aplikacím. V roce 2023 byla tato prémie udělena pěti vědcům s počátkem financování od roku 2024. Za rok 2023 bylo předloženo 31 zpráv o řešení vědeckého programu nositelů LQ, z toho 29 průběžných a dvě závěrečné. Na základě hodnocení závěrečných zpráv bylo konstatováno, že úkoly vědeckého programu byly splněny v rozsahu podle zadání. U pokračujících vědeckých programů bylo doporučeno poskytovat finanční podporu i v roce 2024.

Udělování Fellowshipu J. E. Purkyně (FJEP) mělo pro pracoviště AV ČR získávat vynikající tvůrčí vědce ze zahraničí zpravidla mladší 40 let a zajistit jim na pracovištích AV ČR přiměřené finanční ohodnocení. Projednáním závěrečné zprávy posledního

nositele FJEP byla podpora projektů v tomto programu ukončena (nové návrhy se od roku 2018 nepřijímají).

Fellowship Josefa Dobrovského (FJD) je určen na podporu zahraničních výzkumných pracovníků, kteří pro svoji vědeckou práci potřebují studovat v České republice zdejší historické, kulturní, umělecké, jazykové, geografické či přírodní reálie. V souladu se směrnicí o udělování FJD bylo do programu FJD v roce 2024 zařazeno 23 návrhů.

Program na podporu mezinárodní spolupráce začínajících výzkumných pracovníků (MSM) byl vyhlášen s cílem podpořit samostatné výzkumné projekty začínajících perspektivních badatelů z AV ČR, které řešili ve spolupráci s významnými zahraničními výzkumnými pracovišti. Vzhledem k rozšiřujícím se možnostem financování obdobných aktivit z jiných zdrojů nebyla od roku 2021 výzva k zapojení do tohoto programu vyhlášena a podpora byla poskytována pouze do ukončení probíhajících projektů v roce 2023. Za rok 2023 byly předloženy poslední čtyři závěrečné zprávy o řešení výzkumných projektů. Na základě jejich hodnocení bylo konstatováno, že cíle byly splněny na vysoké úrovni.

Program podpory perspektivních lidských zdrojů – postdoktorandů (PPLZ) je určen začínajícím výzkumným pracovníkům, kteří jsou perspektivní pro rozvoj stávajících i nových vědních oborů na pracovištích AV ČR. K 31. prosinci 2023 bylo předloženo 48 zpráv o dosažených vědeckých výsledcích výzkumných pracovníků, z toho 24 ročních a 24 závěrečných – ze závěrečných zpráv bylo plnění výzkumného tématu v 19 případech hodnoceno stupněm splněno s vynikajícími výsledky a pět stupněm splněno. Na základě posouzení ročních zpráv bylo doporučeno, aby u všech 24 témat mzdová podpora pokračovala.

Na konci roku 2023 skončila podpora projektů výzkumných pracovníků, které uspěly v hodnocení odbornými panely Evropské rady pro výzkum a ve druhém kole byly kvalifikovány stupněm A (nebyly podpořeny pro nedostatek finančních zdrojů) nebo stupněm B (podporu nezískaly pro drobné nedostatky v návrhu projektu) – **granty ERC CZ/AV**.

Další ocenění

V listopadu 2023 se na zámku Josefa Hlávky v Lužanech uskutečnilo slavnostní předávání **Medaile Josefa Hlávky a Cenu Josefa Hlávky** – Cenu Josefa Hlávky získalo i pět mladých vědců z AV ČR – Eva Bednářová z Ústavu organické chemie a biochemie, Nikola Jajcay z Ústavu informatiky, Matěj Miláček z Entomologického ústavu Biologického centra, Boris Moskovič z Masarykova ústavu a Archivu AV ČR a Petr Nejedlý z Ústavu přístrojové techniky. Medaili Josefa Hlávky získala prof. Eva Semotanová, DrSc., z Historického ústavu AV ČR a mimořádnou Cenu Josefa Hlávky získal kolektiv autorů Ústavu pro jazyk český AV ČR za jedinečné dílo: Etymologický slovník jazyka staroslověnského.

V březnu 2024 odhalila Učená společnost ČR **pamětní desku** prof. Ing. Rudolfa Zahradníka, DrSc., dr. h. c. mult., fyzikálního chemika a čestného předsedy AV ČR, na fasádě domu v Heřmanově ulici 37, Praha 7, ve kterém s manželkou Milenou bydleli.

IV. Mezinárodní vědecká spolupráce AV ČR a její zapojování do Evropského výzkumného prostoru

Bilaterální a multilaterální spolupráce

Akademická rada pokračovala v rozvíjení a podpoře aktivit a programů bilaterální a multilaterální mezinárodní spolupráce. V rámci **bilaterální spolupráce** AR schválila smlouvu s Francouzským institutem v Praze (IFP) o partnerství a udělení dlouhodobé záštity AV ČR nad akcí Sounds of Science, pořádanou IFP a Francouzským velvyslanectvím. Dále souhlasila s aktualizovanou Dohodou o vědecké spolupráci s egyptskou The Academy of Scientific Research and Technology of the Arab Republic of Egypt (ASRT). V roce 2023 bylo v souvislosti s dvoustrannými smlouvami se zahraničními partnerskými organizacemi a souvisejícími programy mezinárodní spolupráce AV ČR vyhlášeno celkem 13 výběrových řízení na projekty od roku 2024, z toho tři se týkaly mobilityních projektů, u zbývajících deseti šlo o projekty Mobility Plus. AV ČR obdržela celkem 135 návrhů projektů a podpořila 51 dvou- nebo tříletých projektů. Na přelomu ledna/února 2024 se konalo setkání „UK-Czech Republic Bilateral International Meeting“ organizované britskou The Royal Society a AV ČR na témata „Epigenetic therapy of serious human disease, including cancer, neurodegenerative and lifestyle diseases“ a „Sustainable agriculture in climate change era“.

Podporu získalo i pokračování výzkumné aktivity ohledně česko-francouzského programu TANDEM Platformy CEFRES a nominace Tomáše Koblížka (Filosofický ústav AV ČR) do Vědecké rady CEFRES. Novým koordinátorem pro společné aktivity na základě smlouvy mezi Univerzitou Karlovou, CEFRES a EHESS (L'École des Hautes Études en Sciences Sociales) se stal Tomáš Kostecký.

V polovině ledna 2024 byl vyhlášen druhý běh programu mezinárodní spolupráce na podporu výzkumných pracovníků v tísni Researchers at Risk Fellowship.

V oblasti **multilaterální spolupráce** AV ČR i nadále podporovala účast svých pracovišť v mezinárodních projektech s evropskými i mimoevropskými partnery. Připojila se k další výzvě týkající se mezinárodní spolupráce evropských zemí se zeměmi jihovýchodní Asie, tzv. platformy SEA-Europe JFS, jejímiž tématy jsou „Circular Economy“ a „Clean, Accessible and Secure Energy Supply“. Výzva byla vyhlášena v prosinci minulého roku s tím, že návrhy projektů lze podávat do poloviny dubna 2024. V mezinárodním partnerství HERA došlo ke změně člena HERA Network Board – Zdenku Mansfeldovou (Sociologický ústav AV ČR) vystřídal na této pozici Petr Roubal (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR).

Evropský výzkumný prostor

Stálá pozornost se věnuje posilování účasti AV ČR na aktivitách realizovaných v Evropském výzkumném prostoru. Do nově ustavené pracovní skupiny pro vědeckou diplomacii na úrovni Evropské unie (EU Science Diplomacy Working Group) zamířil kandidát AV ČR D. Honys, který se na přelomu února a března účastnil jejího prvního zasedání. S ohledem na agendu ERC byla pro rok 2024 schválena Dohoda o zajištění administrativní podpory Expertní skupiny na podporu žadatelů ve výzvách ERC mezi AV ČR a Technologickým centrem Praha. Předkladatele projektů ERC i nadále finančně podporoval motivační dotační titul (PERC), v uplynulém období se podpora týkala tří žadatelů v celkové výši 300 tis. Kč.

Zástupci AV ČR se nadále podíleli na připomínkování legislativních návrhů a dalších strategických dokumentů v oblasti vědní a kohezní politiky, a to zapojením do pracovních skupin Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). V návaznosti na dozorčí roli AV ČR v projektech sdílených činností CZELO, CZERA a STRATIN+ se nominovaní zástupci David Honys, Luboš Náhlík a Štefan Vajda nadále účastní zasedání jejich Řídících výborů.

Členství v mezinárodních organizacích

AV ČR jakožto aktivní člen vědeckých mezinárodních organizací nominovala experty do nově vytvořených pracovních skupin mezinárodní organizace EASAC a projektu SAPEA. Antonín Fejfar (Fyzikální ústav AV ČR) a Rita Simon (Ústav státu a práva AV ČR) zastupují AV ČR v pracovní skupině EASAC s názvem „Security of Sustainable Energy Supplies“. Nominace experta AV ČR pro novou SAPEA Evidence Review Report na téma „Solar Radiation Modification“ nebyla úspěšná. Úspěšná však byla nominace pro nově připravovanou zprávu SAPEA na téma „Cross sectoral evidence-based governance for One Health in the EU“, kde AV ČR zastupuje Pavel Rössner (Ústav experimentální medicíny AV ČR). Zástupci AV ČR se také zúčastnili pravidelných zasedání stálých pracovních skupin a výborů. V listopadu 2023 se David Honys (Ústav experimentální botaniky AV ČR) zúčastnil zasedání EASAC Councilu v Bruselu, v únoru 2024 byl Miroslav Chomát (Ústav termomechaniky AV ČR) na zasedání Energy Steering Panelu EASAC.

Na žádost IHRN zaslala předsedkyně AV ČR Eva Zažímalová v listopadu 2023 apel adresovaný prezidentovi Čínské lidové republiky k propuštění ujgurské etnografky Rahile Dawut, v lednu 2024 další, opětovný apel na čelné představitele Íránu žádající propuštění iránsko-švédského vědce Ahmada Reza Djalaliho.

Jedná se o možném prohloubení spolupráce se Saskou akademií věd, v prosinci 2023 se představitelé AV ČR setkali s jejími zástupci a představitelem Leibniz Institute for the History and Culture of Eastern Europe. Obě strany se domluvily na uspořádání společného symposia na podzim roku 2024. AV ČR také navštívili argentinský velvyslanec Claudio Javier Rozenzweig, nový ředitel vědecké sekce TECO Praha (Tchajwanská ekonomická a kulturní kancelář) T.-F. Hong, bývalý šachový velmistr a jedna z předních osobností ruské opozice Gary Kasparov a zástupkyně generálního ředitele Společného výzkumného centra Evropské komise (JRC) Salla Saastamoinen. V monitorovaném období zástupci AV ČR podnikli zahraniční cestu do Arménie na základě pozvání Arménské akademie věd k oslavám 80. výročí jejího založení. V březnu 2024 se David Honys účastnil návštěvy Jihoafrické republiky s delegací Ministerstva zahraničních věcí.

Další ročník tradičního workshopu AV ČR a IASH (Israel Academy of Science and Humanities), který byl plánován na březen 2024 v Jeruzalémě, byl s ohledem na aktuální politickou situaci v Izraeli odsunut na pozdější termín.

V. Mediální, popularizační a vzdělávací činnost

V uplynulém období pracovala Akademická rada ve spolupráci se Střediskem společných činností AV ČR na kontinuálním zlepšování pozitivního obrazu Akademie věd ČR a jejich pracovišť u veřejnosti.

Zasedání Kolegia popularizátorů a pracovníků PR, pracovní skupiny Rady pro akademická média a popularizaci AV ČR, v němž jsou zastoupena všechna pracoviště AV ČR, se konalo dne 19. března 2023.

Jedním z klíčových prvků komunikační strategie Akademie věd ČR nadále zůstává spolupráce AV ČR s médii veřejné služby (Česká televize – ČT, Český rozhlas – ČRo, Česká tisková kancelář – ČTK). Akademie věd je v oblasti výzkumu službou veřejnosti a média veřejné služby jsou proto jejím přirozeným mediálním partnerem.

Spolupráce s ČT se odvíjí zejména v podobě zveřejňování vědeckých výsledků a účasti odborníků AV ČR v pořadech, jako jsou ČT Události, Studio 6, kontinuální zpravodajství ČT24 a pořady Hyde Park Civilizace, Historie.cs, Věda 24 nebo Fokus Václava Moravce. V ČRo jde zejména o zpravodajství Radiožurnálu, Dvojky a ČRo Plus. Důležitá je rovněž spolupráce s ČTK, jejíž zprávy přebírají další média.

Celkově bylo v období od 13. října 2023 do 15. března 2024 ve všech sledovaných mediálních zdrojích zaznamenáno 13 119 příspěvků s heslem AV ČR a jeho podobami, z toho 53 % na internetu (6940 příspěvků), 15 % v tištěných médiích (1926 článků), 3 % v agenturním zpravodajství ČTK (396 zpráv), z něhož čerpají další média, 5 % v televizním vysílání (661 relací) a 16 % v rozhlase (2039 vstupů). Zbylých 8 % se týká podcastů, sociálních sítí a vysílání Youtube. Podle údajů společnosti Newton Media se heslo Akademie věd objevovalo ve sledovaných médiích každý měsíc průměrně ve 2187 příspěvcích.

Aktivity AV ČR v médiích

Velkou pozornost v médiích vyvolalo LXII. zasedání Akademického sněmu. V mediálním prostoru bylo jednání prezentováno zejména v souvislosti s přípravou nového zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí.

Široké pokrytí v médiích získal také Týden Akademie věd ČR. O festivalu referovala všechna média jak v celostátním, tak regionálním rozsahu. Výrazně byl Týden AV ČR vidět ve vysílání České televize a slyšet v Českém rozhlasu.

Prostor v médiích získaly rovněž dvě výstavy v Galerii Věda a umění na Národní třídě: Nová vlast Československo a jubilejní ročník soutěže Věda fotogenická. Média zaregistrovala též začátek přihlašování ke stážím Otevřené vědy.

Výrazný mediální ohlas přineslo jmenování ředitele Ústavu fyziky plazmatu AV ČR Radomíra Pánka do čela evropského konsorcia EUROfusion, které má na starosti vývoj zdroje energie na principu jaderné fúze, a také ocenění prestižním EMBO Installation grantem, které jako jediná Češka získala Hana Polášek Sedláčková z Biofyzikálního ústavu AV ČR.

Mediální komunikace výzkumných témat jednotlivých pracovišť AV ČR

Komunikace AV ČR s veřejností se odvíjela také prostřednictvím tiskových zpráv – v průměru vycházely čtyři tiskové zprávy každý týden.

Se silnou odezvou v médiích, dokonce i zahraničních, se setkala zpráva CzechGlobe – Ústavu výzkumu globální změny AV ČR o proměně produkce a kvality chmele, kterou způsobí klimatická změna.

Pozornost si vysloužila také zpráva o nové knize – Blahomír Borovička: Vzpomínky hlavního architekta Prahy od historičky architektury Martiny Koukalové a historika Petra Roubala z Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR.

Hojně citována byla zpráva Biologického centra AV ČR o potravních preferencích mravenčích druhů nebo informace o původu křídel hmyzu, který vědci nově odvozují od žaber.

Novináře tradičně zajímají zprávy s tematikou výzkumu vesmíru. I tentokrát se redakce zajímaly o tiskové zprávy Fyzikálního ústavu AV ČR o zachycení extrémně energetické kosmické částice, na němž se podílel jeden z vědců tohoto pracoviště. Výraznou stopu v médiích zanechala informace Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR, jehož vědci se spolu s výzkumníky Geofyzikálního ústavu AV ČR zapojí do vývoje přístroje pro evropskou sondu EnVision, která v roce 2031 plánuje start k Venuši. Na stupni pomyslné „hitparády“ nejúspěšnějších zpráv s tematikou vesmíru ale stanuly informace Astronomického ústavu AV ČR o předpovězení oblasti pádu bolidu nedaleko Berlína a vysvětlení jeho složení.

Média zaujala také zpráva Ústavu molekulární genetiky AV ČR o zánětu jako hnací síle rakoviny, informace Geofyzikálního ústavu AV ČR o novém pohledu na chování bahna na Marsu nebo sdělení Ústavu biologie obratlovců AV ČR, že hyperglykémie je – na rozdíl od lidí – výhodná a přirozená pro určité druhy ptáků.

V posledních týdnech vstoupila do médií masivně informace o dvou publikacích v prestižním časopise Nature: článek Fyzikálního ústavu AV ČR o experimentálním prokázání altermagnetické větve a také prezentace týmu Romana Garby z Ústavu jaderné fyziky AV ČR a Archeologického ústavu AV ČR, Praha, o nových poznatcích o prvním osídlení Evropy v oblasti dnešního Koroleva na Ukrajině, které je o 200 až 300 tisíc let starší než ve španělské Atapuerce, jak se předpokládalo doposud.

Další mediální aktivity: expertní stanoviska AVex

V tomto období vydala AV ČR jedno expertní stanovisko AVex nazvané Energetické využití jaderné fúze na dosah (č. 3/2023), které zpracoval Ústav fyziky plazmatu AV ČR.

Akademická rada rovněž schválila téma prvního čísla AVexu v roce 2024: Nové cesty od obnovitelných zdrojů energie k bezfosilním palivům, připravené Ústavem fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR.

V textové podobě je současně expertní stanovisko k neuniverzitnímu výzkumu a dokončuje se AVex k archeologickému dědictví a nutnosti jeho ochrany v 21. století. Schválena je též anotace AVexu k ochraně vodních zdrojů, jež připravuje tým Ústavu státu a práva AV ČR a Ústavu pro hydrodynamiku AV ČR ve spolupráci s Univerzitou Tomáše Bati.

Krátká videa pro novináře i na síti AV ČR

AV ČR pokračovala v nastolování vlastních témat v podobě krátkých videí s vyjádřením vědce k aktuálnímu tématu. Video o délce asi tři minuty vytvářejí pracovníci tiskového oddělení Divize vnějších vztahů SSČ a slouží jako příspěvek na sociální síti i (v rozšířené podobě cca 12 minut) jako podklad pro novináře. Redakce je buď přímo využijí ve svém vysílání, vydání apod., nebo s respondentem připraví vlastní text, videopořad aj.

Tiskové oddělení Divize vnějších vztahů SSČ připravilo v tomto období deset takových videí.

Čtyři reagovala na aktuální dění – dvě videa z poloviny října 2023 objasňovala souvislosti útoku Hamásu z Pásma Gazy na Stát Izrael (videorozhovor s arabistou a místopředsedou AV ČR Ondřejem Beránkem a s Janem Zouplnou z Orientálního

ústavu AV ČR), jedno reagovalo na počty nakažených covidem na začátku ledna 2024 (s Janem Pačesem z Ústavu molekulární genetiky AV ČR). V dvojrozhovoru s předsedkyní Evou Zažímalovou a Alešem Pečinkou z Ústavu experimentální botaniky AV ČR komentovala výhody cílených genetických úprav plodin, které aktuálně projednával Evropský parlament.

Další tři videa doplňovala a rozšiřovala informace v tiskových zprávách: s velkým ohlasem – na Facebooku AV ČR získal 96 tisíc zhlédnutí – se setkal rozhovor s Danielem Vavříkem z Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR o jeho podílu na rozluštění proklínací tabulky z pozdní doby bronzové. Videorozhovory doprovázely také tiskové zprávy Ústavu pro jazyk český AV ČR o výzvě Staň se superdialektologem! (s Martou Šimečkovou), Ústavu experimentální medicíny AV ČR o genové terapii, která dokáže obnovit růst axonů v poraněné míše (s Pavlou Jendelovou) a Sociologického ústavu AV ČR o výsledcích výzkumu korupce v šesti vybraných oblastech (s Kristýnou Bašnou).

Dvě videa připomínala pro vědecký výzkum důležitá témata: ohrožení příjmovou chudobou, jež je v ČR dlouhodobě nejnižší v EU, ale data realitu úplně neodrážejí (s ekonomkou Kamilou Fialovou ze Sociologického ústavu AV ČR), a základní výzkum, který vedl k masově rozšířené technologii barevného LED osvětlení na vánočním stromečku (s Janem Batystou z Fyzikálního ústavu AV ČR). Posledně jmenované video, uveřejněné na začátku adventní doby, vzbudilo na sociálních sítích značnou odezvu: 70 tisíc zhlédnutí.

K těmto rozhovorům navíc na konci roku přibyla trojice speciálních, vizuálně atraktivních informativních shotů o délce cca 40 sekund natočených v profesionálním studiu. Přibližovaly dvě pro AV ČR stěžejní témata – pro člověka i životní prostředí neúnosnou toxicitu ohňostrojů a tzv. věčných chemikálií – a jedno odlehčené, svátečně laděné téma: historii vánočního cukroví.

Na sítích AV ČR zaznamenala první dvě videa mimořádný úspěch: např. video k ohňostrojům dosáhlo na sítích 21 tisíc zhlédnutí, na Instagramu 33 tisíc a na síti X 20 000 zobrazení; video k věčným chemikáliím nasbíralo 56 tisíc zhlédnutí na Facebooku a 105 tisíc zhlédnutí na Instagramu. K oběma se upírala rovněž dlouhodobá pozornost médií a podařilo se je tak jednak spojit se značkou AV ČR, jednak přiblížit široké cílové skupině, včetně mladé generace.

Další mediální aktivity – periodika

Ve sledovaném období vyšlo jedno číslo čtvrtletníku A / Magazín – hlavním tématem byla evoluce (A 1/2024). Oficiální magazín Akademie věd ČR v roce 2023 změnil název z původního A / Věda a výzkum. Zároveň byl oceněn v soutěži [Czech Top 100](#) jako nejlepší firemní časopis pro zákazníky roku 2023.

Od podzimu 2023 upozorňuje na novinky z interního života AV ČR jednou za dva až tři týdny nový elektronický newsletter, ve kterém jsou odkazy na vybrané aktuality publikované na webových stránkách Akademie věd ČR v sekci „O nás“ pod záložkou „A / Z Akademie“. Newsletter je rozesílán e-mailem.

Aktuality z dění v Akademii věd ČR a na jejích pracovištích byly popularizovány nejen prostřednictvím hlavních webových stránek www.avcr.cz, ale i na sociálních sítích (Facebook, X, Instagram, LinkedIn).

Redakce připravuje podcast Věda na dosah, který se nyní vysílá pod novým názvem A / Podcast Akademie věd; nové epizody se zveřejňují na tradičních podcastových platformách Anchor, Google Podcasts, Apple Podcasts či Spotify.

Popularizace vědy prostřednictvím Střediska společných činností AV ČR

Týden Akademie věd ČR

Týden Akademie věd ČR se konal 6.–12. listopadu 2023. Šlo o 3. ročník navazující na 20letou tradici největšího vědeckého festivalu v ČR – Týden vědy a techniky AV ČR. Festival opět představil aktuální výzkumy a objevy vědců a vědkyň přímo v ústavech AV ČR, v budově na Národní, u vědeckých partnerů z řad univerzit aj. Jako každoročně pracoviště AV ČR otevřela své brány, aby návštěvníky seznámila s aktuálním bádáním prostřednictvím přednášek, workshopů, výstav, exkurzí, únikových her apod. Program v budově AV ČR na Národní byl věnován přednáškovému cyklu, který tematicky vycházel z řešených výzkumných programů Strategie AV21. Také v tomto ročníku se uskutečnila tzv. „Vědecká zasTÁVka“, která má pokaždé u návštěvníků velký úspěch; držitelé Prémie Otto Wichterleho v ní představují svou práci, za niž přemii získali. Pokračoval též cyklus panelových diskusí a moderovaných besed v kině Přítomnost na pražském Žižkově zaměřený na aktuální události a problémy, které zajímají současnou veřejnost. V letošním roce se zaměřily na problematiku energetiky a umělé inteligence.

Týden mozku

Ve dnech 11.–17. března 2024 se konal 25. ročník festivalu Týden mozku o nejnovějších objevech a trendech ve výzkumu mozku a v neurovědách. Program obsahoval přednášky od předních českých odborníků v oblasti teoretických a klinických neurověd a doprovodný program, který sestával z workshopů, besed či dalších formátů (např. virtuální realita, výstava).

Garantem hlavního přednáškového cyklu byl opět Josef Syka z Ústavu experimentální medicíny AV ČR. Z pracovišť AV ČR se do hlavního cyklu programově zapojily Ústav experimentální medicíny, Psychologický ústav, Fyziologický ústav, Biologické centrum, Ústav organické chemie a biochemie či Ústav molekulární genetiky. Na doprovodném programu se podílely veřejné vysoké školy (Ostravská univerzita, Slezská univerzita v Opavě, Vysoká škola polytechnická Jihlava aj.) a další vybrané instituce, které se tématu festivalu věnují (např. Zlepši paměť, ERGO Aktiv, Asociace malých debrujárů České republiky).

Většina akcí se uskutečnila prezenčně v budově Akademie věd ČR na Národní a na dalších místech v Praze, část doprovodného programu však bylo možné navštívit také osobně v Hradci Králové, Olomouci, Brně, Jihlavě, Plzni či Karvině.

Jedu vědu

Popularizační projekt Jedu vědu navázal na úspěšnou sérii popularizačních přednášek z předchozího roku. Jde o prezenční výjezdy mladých úspěšných vědců z I., II. i III. vědní oblasti na střední školy a gymnázia po celé České republice nebo jejich online vstupy do vyučujících hodin. Vědci a popularizátoři vědy, zejména laureáti ocenění Prémii Otto Wichterleho, nabízejí středoškolským studentům nový pohled na učivo. Studenty zároveň seznamují s vlastní profesní cestou, která je přivedla až k jejich současnému vědeckému bádání a nynějšímu zaměstnavateli, Akademii věd České republiky. Cílem projektu je zpřístupnit svět současné vědy a výzkumu mladým lidem tak, aby je inspiroval ke zvážení vlastní vědecké kariéry. Střední školy a gymnázia si na webových stránkách projektu vybíraly z velkého množství nabízených přednášek z řad vědců a vědkyň AV ČR, přičemž na výběr měly téměř sto přednášek napříč všemi vědními oblastmi.

V uvedeném období se uskutečnilo celkem 20 přednášek, z toho 14 prezenčně a šest online formou. Zapojily se střední školy/gymnázia z celé ČR; zúčastnilo se jich cca 400

středoškolských studentů a studentek. Školy poptávaly zejména témata z oblasti sociologie, českého jazyka a literatury, filozofie, biologie, fyziky, psychologie či matematiky.

Nezkreslená věda

NEZkreslená věda je cyklus krátkých vzdělávacích videí, která jsou určena především pro děti a studenty; své diváky si však našla i mezi zájemci o vědu a výzkum všech věkových kategorií.

V lednu 2024 byla zveřejněna upoutávka na již deváté pokračování cyklu. Nová sedmidílná řada byla ohlášena i na sociálních sítích a na webu Akademie věd. V lednu měl premiéru první díl deváté řady s názvem „Kritické myšlení“, během prvních čtrnácti dnů ho zhlédly skoro 3 tisíce diváků. Devátou sérií opět provázejí hlasy herecké dvojice – Barbory Hrzánové a Radka Holuba a ani v ní nechybějí anglické a české titulky pro neslyšící diváky.

YouTube kanál s videi NEZkreslené vědy už nasbíral přes 62 tisíc odběratelů a jednotlivé díly seriálu celkem přes deset milionů zhlédnutí.

Otevřená věda – Studentské vědecké stáže

Studentské stáže Otevřené vědy pro středoškolské studenty v laboratořích AV ČR a pod vedením vědeckých pracovníků jsou zcela jedinečnou aktivitou. V roce 2024 slaví projekt 20 let od svého zahájení.

V jubilejním, 20. ročníku Otevřené vědy se uskuteční 118 stáží na 37 pracovištích AV ČR, které povede 111 vědců a vědkyň. Vedoucí vybírali z 1481 přihlášek od 818 středoškoláků z celého Česka. Studenti měli největší zájem absolvovat stáž v oblasti lékařských věd, psychologie, biologie, chemie a fyziky. Nejžádanějšími pracovišti byly Fyziologický ústav, Psychologický ústav, Ústav molekulární genetiky a Ústav jaderné fyziky. Bezkonkurenčně nejvíce přihlášek přišlo lektorce Heleně Janíčkové z Fyziologického ústavu AV ČR – bezmála osmdesát. Její výzkumné téma se zabývá expresí a funkcemi nikotinových receptorů. Velký zájem byl také o stáž Kateřiny Chládkové z Psychologického ústavu AV ČR – přišlo jí 52 přihlášek. Studenti se budou pod jejím vedením věnovat tématu Naladění mozku na cizí jazyk pomocí hudby.

Audiovizuální tvorba Akademie věd ČR

K popularizaci vědy kontinuálně přispívá audiovizuální tvorba AV ČR, a to od natáčení videí pro sociální sítě přes medailonky, reportáže až po dokumentární filmy. Tvorba spadá pod Odbor audiovizuálních technologií SSČ. Ten také zajišťuje streamování a audiovizuální zabezpečení důležitých akcí (přednášky, konference, Týden mozku, Týden Akademie věd aj.).

V uvedeném období pokračovala spolupráce s Ústavem pro hydrodynamiku AV ČR na dokumentárním cyklu Voda pro život – o pitné vodě a vodních zdrojích. V březnu se uskutečnila první projekce z tohoto cyklu, právě dílu Pitná voda.

Dále pokračovalo natáčení časosběrného materiálu o přírodní obnově požárem poničeného Českého Švýcarska a souvisejících výzkumech s vědci napříč ústavy AV ČR. S Ústavem státu a práva AV ČR vznikl cyklus edukačních videí o patientských právech.

Nový projekt, připravovaný společně s Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR, se jmenuje Město jako laboratoř změny. Spadá pod Strategii AV21 a poukáže na odolnost měst v kritických situacích (povodně, požáry atp.).

Nadále se vyráběla videa pro YT kanál Zvěd, který popularizuje vědu zejména pro mládež. Ve spolupráci s ČT :D vznikla třetí série TV pořadu Zvěd pro děti. Všechny

série jsou k dispozici v i-vysílání. V jednání je televizní projekt krátkých videí Zvěd na doma, který by měl dětem hravou formou přiblížit vědu na základě pokusů, jež si mohou vyzkoušet doma.

Starší dokumenty z produkce SSČ, Tiché hrozby, Pohyby, lze zhlédnout v i-vysílání České televize. Tiché hrozby jsou reprízovány na TV Noe.

Výstavy v Galerii Věda a umění

V Galerii Věda a umění byly na konci roku 2023 k vidění vítězné fotografie vycházející z fotosoutěže Věda fotogenická, jejíž hlavní myšlenkou je propojení vědy a umění. Jubilejní, desátý ročník byl opět úspěšným projektem zapojení zaměstnanců AV ČR. Z jejich vědecko-umělecky zaměřených snímků porota vybrala ty nejlepší. Kromě hlavní kategorie Věda fotogenická byla vyhlášena i kategorie vedlejší Věda praktická i nepraktická. Nově přibyla kategorie Kresba a ilustrace. Oceněny byly nejlepší snímky z I., II. a III. vědní oblasti. Desátého ročníku soutěže se zúčastnilo 102 zaměstnanců z 31 pracovišť Akademie věd ČR, kteří přihlásili 245 fotografií a 32 kreseb a ilustrací. Výstava byla zahájena slavnostní vernisáží, během které byla odevzdána ocenění za rok 2023, byl představen kalendář AV ČR na rok 2024 (stávající z vybraných nejzdařilejších snímků roku 2023) a byla představena reprezentativní publikace/fotokniha, která mapuje 10 let trvání soutěže. Výstava byla v galerii k vidění od 27. listopadu 2023 do 14. února 2024.

Na začátku března 2024 byla zahájena výstava „Tajemství květního vývoje pod drobnohledem“ připravená ve spolupráci s Ústavem přístrojové techniky AV ČR a Biofyzikálním ústavem AV ČR. S využitím světově unikátního prototypu pokročilého environmentálního rastrovacího elektronového mikroskopu, který realizovali vědci z Ústavu přístrojové techniky AV ČR v Brně, byly vytvořeny unikátní záběry vývoje květů samčích a samičích rostlin v nezralém a plně otevřeném stavu a rostlin oboupohlavných. Výjimečnost snímků spočívá mj. v tom, že rostliny byly pomocí tohoto speciálního elektronového mikroskopu zobrazovány ve zcela nativním stavu, tedy tak jako v přírodě. Expozice ukazuje jednotlivé orgány pod drobnohledem a nabízí možnost k obdivu vynalézavosti evoluce při vzniku oddělených pohlaví.

VI. Finanční, organizační a kontrolní činnost v AV ČR

Finanční záležitosti

AV ČR eviduje od 1. ledna 2023 v souladu s novelou zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, veškeré poskytnuté dotace prostřednictvím informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (IS VaVal) v novém modulu Ministerstva financí ČR – Registračním informačním systému Zjednodušené evidence dotací (RIS ZED). Zadání do systému je podmínkou pro uvolnění prostředků poskytnuté dotace z kapitoly AV ČR. V souvislosti s tímto požadavkem byl v roce 2023 nastaven **systém udělování dotací v AV ČR**, který byl koncem roku vyhodnocen s výsledkem, že je systém nastaven funkčním způsobem.

Pro rok 2024 bylo doposud vyhlášeno pět výzev, a sice na podporu společností sdruženým v Radě vědeckých společností, podporu Učené společnosti, na podporu mezinárodní spolupráce v platformách HERA a NORFACE a jejich společných programech, na podporu stavebních akcí v roce 2024 (STA_I) – rekonstrukce Hyberské a podporu činností pracovišť AV ČR v roce 2024. Akademická rada v souladu s nově stanovenými pravidly průběžně přidělení žádaných dotací posuzovala a schvalovala.

V souvislosti se změnou zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, byla pracoviště AV ČR hromadným dopisem informována o změnách při tvorbě Sociálního fondu.

AV ČR se připravuje na zapojení do programu podpory excelence MŠMT – v programu **Akademie budoucnosti** se podařilo vyjednat, že tyto prostředky budou AV ČR poskytnuty formou prostředků institucionálních. Program by měl být zahájen v roce 2025, nicméně procesy pro čerpání těchto financí jsou v AV ČR nastaveny již nyní. V průběhu března 2024 bude připraven návrh koncepce programu Akademie budoucnosti, který bude následně zaslán na MŠMT.

V roce 2023 byla ukončena koordinace pořizování ekonomických informačních systémů (EIS) pracovišti AV ČR – v průběhu let 2018–2023 vyšly celkové výdaje na asi 318,4 mil. Kč, z čehož dotace činila cca 273 mil. Kč. AV ČR bude EIS podporovat i nadále s tím, že je určena minimální 20% spoluúčast na jakékoli náklady na EIS a nebudou poskytovány dotace na osobní náklady THS.

Akademická rada projednala i zprávu o výsledcích finančních kontrol za rok 2023.

Organizační záležitosti

Orgány pracovišť AV ČR

Vzhledem ke končícím mandátům předsedů, místopředsedů a členů **dozorčích rad (DR)** se Akademická rada průběžně věnovala volbě nových členů do těchto orgánů. Členové DR se obměnili v Ústavu jaderné fyziky, Ústavu teorie informace a automatizace, Ústavu termomechaniky, Ústavu struktury a mechaniky hornin, v Ústavu analytické chemie, Ústavu makromolekulární chemie, v Biofyzikálním ústavu, v Ústavu experimentální botaniky, v Ústavu molekulární genetiky, v Ústavu živočišné fyziologie a genetiky, v Národohospodářském ústavu, Historickém ústavu, v Ústavu pro soudobé dějiny, v Etnologickém ústavu a ve Filosofickém ústavu.

Na základě návrhů rad pracovišť doporučila Akademická rada jmenování následujících **ředitelů pracovišť AV ČR**:

- doc. Marka Kapičku, Ph.D., do funkce ředitele Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i., na pětileté funkční období s účinností od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2028.

V souvislosti s novým systémem výběru ředitelů pracovišť AV ČR navrhla složení výběrových komisí a jejich tajemníků pro obsazení funkce ředitele Matematického ústavu AV ČR a Ústavu biologie obratlovců AV ČR.

Pomocné orgány Akademické rady

V uplynulém období se obměnili členové některých pomocných orgánů Akademické rady – v Ekonomické radě, v Komisi pro životní prostředí, v Kolegiu popularizátorů a pracovníků PR. Obměna na pozici tajemníka nastala v Radě pro využívání duševního vlastnictví. Ke změně složení došlo také v Resortní odborné komisi schvalování projektů pokusů na zvířatech. Přehled aktuálního složení pomocných orgánů AV ČR je k dispozici na [webu AV ČR](#).

Jednotlivé pomocné orgány předložili zprávy o své činnosti v roce 2023.

Archeologická evaluační komise AV ČR ve své činnosti průběžně sledovala a dále sleduje plnění/neplnění závazků oprávněných organizací plynoucích z uzavřených „Dohod o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů uzavřených podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a podle

zákona č. 500/2004 Sb., správní řád“ (Dohoda). Na základě žádostí Ministerstva kultury ČR nebo žádostí oprávněných organizací se vyjadřovala k žádostem o povolení k provádění archeologických výzkumů nebo prodloužení platnosti dohody dotčených oprávněných organizací a monitorovala již běžící řízení ve věci prohlášení za nemovitou kulturní památku. V době od zasedání Akademického sněmu bylo schváleno uzavření Dohody s oprávněnou organizací Oblastní muzeum v Děčíně, p. o.

Na návrh **Bytové komise AV ČR** se průběžně schvalovalo přidělení, prodloužení a ukončení nájmu dohodou startovacích a standardních bytů. V období od listopadu 2023 se uskutečnilo jedno zasedání Bytové komise, při němž byly projednány žádosti o přidělení osmi standardních bytů, pěti startovacích a jednoho bytu ve zvláštním režimu v „Programu perspektivních lidských zdrojů“.

Komise pro informační technologie AV ČR navrhovala využít investiční prostředky v roce 2023 stejně jako v předcházejícím roce prioritně na rozšiřování a modernizaci infrastruktury sítě AV ČR a její zabezpečení. Tento trend lze očekávat i v následujícím roce. Většina pracovišť AV ČR již byla zařazena do infrastruktury eduID (aplikace počítačových sítí) umožňující využívání řady síťových služeb poskytovaných nejen sdružením CESNET, ale i jinými organizacemi (knihovny, nakladatelství, výpočetní centra atd.). Jako nejžádanější se aktuálně jeví služba poskytování serverových aosobních certifikátů. Systém eduID je také těsně vázán na ekonomický informační systém, KIT proto bude provoz a další rozvoj infrastruktury eduID podporovat. V oblasti vzdělávání se počítá s organizováním odborných a vzdělávacích akcí pro pracovníky IT. Nadále bude podporována i činnost bezpečnostního týmu CAS -CSIRT.

Komise pro energetiku AV ČR se v roce 2023 zabývala především tématem větrné energetiky, možnostmi uložení jaderného odpadu, legislativním rámcem komunitní energetiky, skladováním energie prostřednictvím vodíkového hospodářství aj.

Rada pro kosmické aktivity AV ČR se na svých zasedáních věnovala informacím o ministerské konferenci ESA (The European Space Agency), koncem roku AV ČR navštívila ředitelka pro vědu organizace ESA prof. Carole Mundell. Dále se jednalo o projektu OP JAK SPACe, o výzkumném programu Strategie AV21 – Vesmír pro lidstvo, o konferenci Czech Space Week aj.

Komise pro životní prostředí AV ČR v prosinci 2023 pořádala seminář s názvem „Ohňostroje a pyrotechnika – jen zábava nebo i (zdravotní) rizika?“, který prezentoval dopady zábavní pyrotechniky na životní prostředí a lidské zdraví. Komise vyslovila souhlasné stanovisko s ustavením jednotící terminologie a výkladu základních pojmů v oblasti „světelného znečištění“ a se zněním definice, kterou Ministerstvu životního prostředí předložily Astronomický ústav AV ČR, Česká astronomická společnost a Česká společnost pro osvětlování – regionální skupina Brno.

Z podnětu **Majetkové komise AV ČR (MK)** projednávala Akademická rada žádosti pracovišť předkládané AV ČR jako zřizovateli za účelem udělení předchozích souhlasů v souvislosti s nakládáním s majetkem pracovišť ve smyslu zákona o veřejných výzkumných institucích. Šlo zejména o nákupy vědeckých přístrojů a zařízení pro účely hlavní činnosti pracovišť, nejčastěji pro potřebu II. vědní oblasti. Rovněž se řešilo uzavření smluv o zřízení služebností (zejména energetické a telekomunikační sítě), včetně smluv o smlouvách budoucích a pořízení dalších komponentů pro projekt COMPASS-U Tokamak.

Z konkrétních projektů je třeba jmenovat především vydání souhlasu k založení spin-off společnosti za účelem komercializace výsledků výzkumné činnosti patentovaného způsobu výroby metanolu z metanu pomocí katalyzátoru (český patent č. 309441) a z něj odvozených patentů a patentových přihlášek Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR a souhlasu k uzavření nezbytných dokumentů pro realizaci rekonstrukce objektu Hybernská, zahájené v červenci 2023.

Zprávu o činnosti za rok 2023 podaly i vědecké společnosti sdružené v Radě vědeckých společností a Učená společnost ČR.

Kontrolní činnost

Akademická rada se v návaznosti na závěry interního auditu Kanceláře AV ČR (KAV) č. 1/2023, jehož závěry unikly v létě 2023 do veřejného prostoru, zabývala nálezy tohoto auditu. Kromě již dříve uskutečněných opatření (např. úprava organizačního řádu KAV a jejího organizačního schématu tak, aby Odbor interního auditu a Odbor veřejnosprávní kontroly byly odděleny a samostatně podléhaly přímému řízení předsedy AV ČR) se vedla jednání v konkrétních záležitostech s Ministerstvem financí, Ministerstvem pro místní rozvoj, Finančním úřadem pro hl. m. Prahu a s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Pracovní skupina pro analýzu postavení SSČ a vztahu mezi KAV a SSČ předložila doporučení dalšího postupu pro jednoznačné vymezení vzájemného vztahu těchto institucí – součástí je i jednání s politickou reprezentací. Od zasedání Akademického sněmu došlo již ke dvěma setkáním v této záležitosti s ministryní pro vědu, výzkum a inovace Helenou Langšádlovou. Další jednání budou pokračovat.

Dne 19. března 2024

Akademická rada AV ČR

Návrh usnesení Akademického sněmu

Akademický sněm

ve smyslu čl. 14 písm. e) Stanov Akademie věd ČR schvaluje (s připomínkami) předloženou Zprávu o činnosti Akademické rady AV ČR za období od LXII. zasedání Akademického sněmu AV ČR.

Čestné medaile, pamětní medaile AV ČR a čestné oborové medaile

Čestné medaile, pamětní medaile AV ČR a čestné oborové medaile byly uděleny těmto osobnostem:

Čestná medaile AV ČR „De scientia et humanitate optime meritis“

- prof. Michaelu Grätzleovi, PhD, Dr. h. c. mult. (EPFL – École Polytechnique Fédérale de Lausanne, Laboratory of Photonics and Interfaces, Švýcarsko)

Čestné oborové medaile

Čestná oborová medaile Františka Pošepného za zásluhy v geologických vědách

- prof. RNDr. Ivanu Horáčkovi, CSc. (Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy)

Čestná oborová medaile Gregora Johanna Mendela za zásluhy v biologických vědách

- RNDr. Jiřímu Nedomovi, CSc. (Hydrobiologický ústav, Biologické centrum AV ČR)
- prof. RNDr. Jaroslavu Vrbovi, CSc. (Hydrobiologický ústav, Biologické centrum AV ČR)

Čestná oborová medaile Františka Palackého za zásluhy v historických vědách

- prof. i.R. Christianu Lübckemu, Dr. (Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa, Leipzig, Německo)

Čestná medaile Vojtěcha Náprstka za zásluhy o popularizaci vědy

- Mgr. Janu Maříkovi, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Praha)